

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

Principiis obsta: serò medicina paratur, Cùm mala per longas invaluère
moras.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

adhuc ortu suo suffocemus; nam ferè & communiter hic *mora mors est*. Sicut in magno dedicationis periculo versatur jam civitas, quando cives illius, aut suprà murum custodes & propugnatores, incipiunt cum hoste ante portas subsistente colloqui, Parlare, & sermones miscere: ita voluntas nostra in præsentì versatur periculo consentiendi pravae Dæmonis suggestioni & tentationi, quando hanc non statim rejicit, sed ad breve etiam tempus, eam auscultans, tolerat, quodammodo cum eâ tractat, & colloquitur. *Diabolus serpens est lubricus, cujus capiti, id est, primæ suggestioni si non resistitur, totus in intima cordis, dum non sentitur, illabitur;* ut inquit S. Isidorus lib. 3. c. 3. Similis est quælibet Diabolica tentatio morbis illis periculosis, de quibus Pœta canit:

*Principiis obsta : serò medicina paratur,
Cum mala per longas invaluere
moras.*

Quò diutiùs enim prava quædam suggestio fovetur, & toleratur in animo, etiam sine voluntatis consensu formali; eò majores acquirit vires, & appetitus nostri sensitivi concupiscentiam vehementiùs incendit ac inflamat; quam deindè inflammationem sequitur statim obscuratio intellectus, & perturbatio rationis; ita ut etiam non ampliùs attendamus bonum honestum, sed tantùm sensuale, & jucundum sive delectabile sensibus; atque in hoc
bru-

brutorum more feramur. Unde cuilibet universaliter tentationi accommodari potest illud Tritum; *Turpius eijcitur, quam non admittitur hospes.* Facilius extinguitur scintilla, quam ingens flamma ignis; qui enim potuisset paucis guttulis aquæ in principio restinguere ignem in stramen aut foenum incidentem; Postea, si neglexerit, vel dissimulaverit id facere, erumpens inde incendium multis aquæ plaustris non valebit sopire. *Quare dum parvus est hostis, interfice: nequitia elidatur in semine;* clamat S. Hieronym. in *Epist. 22 ad Eustoch.* alludens ad illud *Psalmi. 136. Beatus, qui tenebit, & allidet parvulos tuos ad petram.* Sicut videlicet providi belli duces conantur omni possibili modo præcavere & impedire conjunctionem plurimum copiarum hostilium; ita nos in pugna spiritali præcavere debemus, nè Diabolus vires & machinationes suas in tentando conjungat cum viribus carnis nostræ; quæ periculosa conjunctio tunc accidit, quando nos Diabolicæ suggestioni tam diu connivemus, & auscultamus, donec hæc appetitum nostrum inferiorem & carnis nostræ concupiscentiam, sive sensualitatem inflammaverit, inque suas partes pertraxerit; ut unitis deinde viribus nos oppugnent.

Porro resistentia hæc & maturata repressio tentationum pulsantium fieri debet absque ullâ vehementiâ & contentione ex parte phantasiæ, capitis vel cerebri: præterquam enim quod talis resistendi modus, quem aliqui usurpant agitando caput, frontem corrugando, oculos inver-

tendo,

tendo, exspuendo, cerebrum torquendo & fatigando, suæque imaginationi vim inferendo, minimè sit necessarius, & ridiculus; insuper non exiguum periculum creat graviorum & frequentiorum tentationum; dum objectum per suggestionem Diaboli repræsentatum, per huiusmodi violentam resistantiam firmitus imaginationi imprimitur, & tenaciùs inhæret. Quapropter satius est, & tutius, ut non aliam repressionem tentationum etiam fœdissimarum adhibeamus, quàm eas contemnendo & nihili faciendo: sicut catulum aliquem nos allatrantem solemus contemnere, & illum hac ratione à nobis avertere.

75. Alterum medium in tentatione actuali usurpandum est, ut nobis ipsis ac viribus nostris diffidentes, & in solo Deo cōfidentes, quanto celerius ad orationem velut ad sacram anchoram confugiamus, clamantes cū Apostolis *Matth 8. Domine, salvanos; perimus.* Vel cum Regio Prophetā *Psal. 69. Deus in adiutorium meum intende; Domine ad adjuvandum me festina.* De quorum verborum efficaciam & virtutē ait Abbas Isaac apud Cassianum *collat. 10. c. 10. Hic versiculus non immeritò de toto scripturarū excerptus est in instrumento: recipit enim omnes affectus, quicunq; inferri humane naturæ possunt; & ad omnem statum, atq; universos incursum convenienter aptatur. Habet siquidem adversus omnia discrimina invocationem Dei; habet humilitatem piæ confessionis; habet sollicitudinis & timoris perpetui vigilantiam; habet considerationem frugalitatis suæ.*

exau.

Epist. 22. ad Eustochium scribit, in gravissimis
tentationibus carnis, quæ nullis jejuniis, ve-
stitium & strati asperitatibus superari poterant,
insigniter se adjutum & confortatum esse hoc
orationis medio: ejus verba sunt: O quoties ego
ipse in Eremito constitutus, & in illâ vastâ solitu-
dine, quæ exusta solis ardoribus, horridum Mo-
nachis præstat habitaculum, putabam me Roma-
nis interesse delitiis! sedebam solus, qui amaritu-
dine plenus eram: horrebant sacco membra defor-
mia, & squallida cutis situm Æthiopica carnis ob-
duxerat; quotidie lachryma, quotidie gemitus; &
si quando repugnantem somnus oppressisset, nudâ
humo vix ossa hærentia collidebam. De coctis
verò & potu taceo; cum etiam languentes Mona-
chi aquâ frigidâ utantur, & coctum aliquid ac-
cepisse luxuria sit. Ille igitur ego, qui ob gehenna
metum tali me carcere ipse damnaveram, scorpio-
num tantum socius & ferarum, sæpe choris in-
tereram puellarum; pallebant ora jejuniis, &
mens desideriis aestuabat in frigido corpore, & an-
te hominem suâ jam carne præmortuum sola libi-
dinum incendia bulliebant. Itaq; omni auxilio
destitutus, ad Jesu jacebam perterritus, rigabam la-
chrymis, crine tergebam, & repugnantem car-
nem hebdomadarum inedia subjugabam. Memi-
ni, me clamantem diem crebrò junxisse cum no-
cte, nec prius à pectoris cessasse verberibus, quàm
rediret Domino increpante tranquillitas &c. Sub-
dit verò post pauca: Ipse testis est Dominus,
post multas lachrymas, post caelo inhaerentes ocu-
los, nonnunquam videbar mihi interesse agmi-
nibus

nibus Angelorum, & letus gaudensq; dicebam: post te in odorem unguentorum tuorum carrimus. Scilicet protector est Deus omnium sperantium in se; Psalm. 17. & sibi ipsis ac viribus suis diffidentium; ut ipse ait Psalm. 90. Quoniam in me speravit, liberabo eum; protegam eum, quoniam cognovit nomen meum. Sicut contra confidentes in viribus suis propriis, & de se præsumentes relinquit, ac speciali suâ protectione divinâ eos destituit; ut sibi ipsis relictî, & confusi discant non alta sapere, sed se humiliare per agnitionem propriæ infirmitatis; sicut testatur heroina Judith. cap. 6. ita Deum alloquens: Non derelinquis præsumentes de te; & præsumentes de se, & de suâ virtute gloriantes humilias.

76. Terrium medium in tentatione actuali est, ut in resistendo non simus timidi; sed exhibeamus nos alacres, generosos, hilares, magnanimos, & cordatos, juxta illud. 1. Petr. 5. Cui resistite fortes, & Jacob. 4. Resistite Diabolo, & fugiet à vobis. Per nostram enim timiditatem & pusillanimitatem Diabolus magis animatur, & fortius nos urget; è contrâ per nostram in resistendo alacritatem, spiritualem lætitiâ, & generositatem terretur, affligitur, & in turpem fugam agitur. Unde S. Antonius, magnus ille Dæmonum triumphator & terror, suis discipulis ajebat: Si alacres fuerimus in Domino, nullus Dæmonum ad expugnandum valebit accedere. Una est ergò ratio vincendi inimicum lætitiâ spiritualis. Ut in ejus vitâ refert S. Athanasius. cap. 20. Animare autem nos debet ad generosè alacri-

alacriter & cordatè resistendum tentationibus
Diaboli, quod tam coarctata & restricta sit ejus
à Deo potestas, ut ne quidem in externis & tem-
poralibus bonis ullatenus homini nocere possit
absque Dei permisso & voluntate; prout ex c. 1.
libri Job, & ex c. 8. Matthæi colligitur; ubi legi-
tur, Diabolum ne quidem in porcos hominum
Ethnicorum & Idololatrarum ingredi potuisse,
nisi ex impetratâ prius à Christo licentiâ. Mi-
nus igitur nocere poterit nobis in bonis internis
animæ, maximè in libertate voluntatis; ut hanc
ad consensum in tentationem eliciendum cogat.
*Persuadere potest; precipitare non potest, si ipsi
nolimus.* ait S. Hieronymus *supra* c. 4. Matth. Et
S. Augustinus. *serm.* 197. *de temp.* Dicet aliquis:
*si alligatus est Diabolus, quare adhuc tantum
prævalet? verum est Fratres, multum prævalet,
sed tepidis, & negligentibus, & Deum in verita-
te non timentibus. Alligatus est enim tanquam
innexus canis catenis, & neminem potest mor-
dere, nisi eum, qui se illi mortiferâ securitate con-
junxerit. Latrare potest, sollicitare potest; mor-
dere omninò non potest, nisi volentem.*

77. Quartum & perquam efficax remedium
est in actuali tentatione, ut tentatus recur-
sum suum habeat ad Patrem spiritualement, ei que
omnes ac singulas tentationes suas & motus
sincerè, candidè, ac simpliciter aperiatur; nihil
prorsus celando & occultando, quod ad statum
internum pertinet, sicut Patres & Monachos
antiquos factitasse legimus; refert enim Clima-
cus *grad.* 4. *de Obedient.* quod in monasterio

L

ques

quodam viderit plures Monachos famâ sanctitatis celebres, qui libellum quendam de Zonâ pendentem ubique circumferebant; & suas quotidie cogitationes in eo fideliter annotabant; ut eas postea suo patri spirituali & Archimandritæ declararent. Unde S. Antonius discipulis suis dicebat: *Si potest fieri, quantos passus ambulavit Monachus, vel quot calices aquæ bibit in cellâ suâ, debet senioribus declarare; ut non deviet in ipsis.* Et S. Basilii in Regul. sus. interrogat. 26. *Debet unusquisque eorum, qui inferiores sunt, si quidem memorabilem ullam facere progressionem suadet, nullum animi sui motum apud se ipsum celatum retinere, sed mentis suæ arcana aperire fratribus iis; quibus datum illud negotium sit, ut adhibitis facilitate & misericordia, egrotantes curent. Hoc enim modo fiet, ut & quod laude dignum sit, in nobis confirmetur & quod minus probandum, congruo remedio sanetur.* Est autem duplex causa, quare manifestatio tentationum sit efficax contra illas remedium: prima est, quia frequenter contingit, quod Diabolus suis tentationibus ita rationem & iudicium nostrum perturbet, atque intellectum, qui est unicus mentis oculus, obfuscare soleat, ut ipsimet nos & expedire non valeamus, quantumvis extra tentationem constituti, non raro alioquin sanum & prudens aliis tentatis consilium dederimus. Quapropter in densis huiusmodi tenebris & animi perplexitatibus tutissimum est, quærere & sequi consilium alterius viri Spiritualis, & ascescos apprimè periti. *Altera*

tera causa est, quia Humilitas, quæ in recurſu ad magiſtrum ſpiritualem, & ſui ipſius manifeſtatione exercetur, Diabolo, Spiritui ſuperbiſſimo, mirum in modum adverſatur, illiusq; dolos & occultas machinationes, quas ægerrimè in lucè protrahi & publicare patitur, omninò & diſſipat & annihilat. Illico ut pateſacta fuerit cogitatio maligna, marceſcit; & antequàm diſcretionis iudiciũ proferatur, ſerpens teterrimus veluti è tenebroſa & ſubteraneâ ſpecu virtute confeſſionis protrahitur in lucem, & traductus quodammodo & dehoneſtatus abſcedit; tamdiu enim ſuggeſſiones ejus noxiæ dominantur in nobis, quamdiu celantur, ut inquit Caſſianus. Collat 2. c. 10. Et teſte Abbate Pœmen in vitis Patrum lib. 3. n. 176. In nullo ſic gaudet inimicus, quomodo in illo, qui non vult cogitationes ſuas manifeſtare. Propter quod Canonica Statuta Ordinis Præmonſtrat. diſt. 1. c. 19. n. 6. præſcribunt, ut Magiſter Novitiorum non ſit durus, clamorofus, contumelioſus; ſed materna induens viſcera, blandum ſe exhibeat ac reverenter amabilem; in cujus ſinu, quidquid Novitii in corde habent, ſecurè & ſincerè deponant; & in quo ſolacium & conſilium auxiliumq; reperiant. Item n. 7 jubent, ut Novitii tentationem magiſtro ſuo, quo eis ſalubriùs conſulere valeat, ſapiùs manifeſtent; Et nihil habeant, quod Magiſtro, vel Abbatì, vel etiam Priori ſuo occultum eſſe velint.